

2. Η μεταβατική εποχή: Οι έριδες για το ζήτημα των εικόνων ▼

I Διαγραμματική παρουσίαση

α. Ορισμός, πρωτεργάτες και παράγοντες [της Εικονομαχίας]

- Η **Εικονομαχία**, η διαμάχη, δηλαδή, για τη λατρεία των εικόνων, συγκλονίζει το Βυζάντιο (αρχές 8ου αι. έως τα μέσα του 9ου αι.).
- Εικονομάχοι αυτοκράτορες ήταν ο Λέων Γ' (714-741) και ο Κωνσταντίνος Ε' (741-775) που επηρεάστηκαν από τις ανεικονικές αντιλήψεις των Ιουδαίων και των Μωαμεθανών.

Στην απαγόρευση των εικόνων οδήγησαν λόγοι ▼

- στρατιωτικοί, όπως η ανάγκη αντιμετώπισης των Αράβων,
- εσωτερικοί, όπως ο περιορισμός της δύναμης των μοναχών,
- ιδεολογικοί-θρησκευτικοί, όπως για παράδειγμα οι δεισιδαιμονίες και οι υπερβολές.

β. Φάσεις [της Εικονομαχίας]

- Η **πρώτη φάση** (726-787) πέρασε από τα εξής στάδια:
 - απομάκρυνση εικόνας του Χριστού από τη Χαλκή Πύλη της Πόλης,
 - αυτοκρατορικό διάταγμα κατά της λατρείας των εικόνων (730),
 - τιμωρίες εικονόφιλων (εξορίες, φυλακίσεις, δημεύσεις περιουσιών),
 - καταστροφή μονών που αποτελούσαν προπύργια εικονολατρίας και διώξεις μοναχών,
 - αποκατάσταση εικόνων από την **Ζ' Οικουμενική Σύνοδο** (787).
- Θεωρητικός της εικονολατρίας υπήρξε ο **Ιωάννης Δαμασκηνός**.
- Σφοδρότερος πολέμιος της εικονολατρίας ήταν ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Ε'.
- Η **δεύτερη φάση** (815-843):
 - ήταν μικρότερης έντασης,
 - άρχισε με το Λέοντα Ε' τον Αρμένιο,
 - τελείωσε με την οριστική αναστήλωση των εικόνων (**σύνοδος του 843**).

γ. Σημασία της ήττας των εικονοκλαστών

- Η **ελληνική πνευματική παράδοση**, που ευνοούσε την απόδοση της θείας μορφής, **νίκησε** την **ασιατική**, που ήταν ανεικονική.

- Τερματίστηκαν οι θρησκευτικές διαμάχες.
- Επικρατήθηκε γόνιμη συνεργασία Κράτους και Εκκλησίας.
- Η Εκκλησία αφοσιώθηκε στο ιεραποστολικό της έργο.
- Τα μοναστήρια αρχίζουν να ακμάζουν.
- Περιορίστηκαν οι υπερβολές στη λατρεία.

δ. Συνέπειες της Εικονομαχίας

- Προκλήθηκε διχασμός του λαού.
- Η Εκκλησία της Ρώμης στράφηκε στους Φράγκους ηγεμόνες και χάθηκε για το Βυζάντιο.
- Καταστράφηκαν πολλές εικόνες και άλλα έργα τέχνης.
- Περιορίστηκε η ενασχόληση με τα γράμματα.
- Καταστράφηκαν κείμενα εικονομάχων (μετά το 843).